

Είναι κοινός τόπος ότι στις μέρες μας και τουλάχιστον στο ευρωπαϊκό πεδίο η αριστερή αντίληψη για τις πολιτικές εξελίξεις και προοπτικές δεν είναι ηγεμονική και ασφαλώς δεν ευνοείται στο προβλεπτό μέλλον.

Πρέπει να απαισιοδοξούμε λοιπόν;

Ο υπότιτλος του περιοδικού μας είναι: Αναλύσεις/ Κριτική/ Ζητήματα της πάλης των τάξεων.

Είχε παρατηρήσει ο μεξικανός Κάρλος Φουέντες ότι η κριτική είναι μία μορφή αισιοδοξίας και όταν κάποιος παραμένει σιωπηλός για τα ελαττώματα της κοινωνίας γίνεται απαισιόδοξος για την πορεία της. Και μόνον όταν διατυπώνει με θάρρος την αλήθεια τότε μόνον εκφράζει την πίστη του σ' αυτή την κοινωνία. Όσο για την πάλη ας πάμε πολύ πίσω στον Ηράκλειτο ο οποίος είχε τονίσει ότι «τα αντίθετα πάνε μαζί και από τις διαφορές γεννιέται η πιο όμορφη αρμονία και τα πάντα γεννιούνται από μία πάλη». Όπως αναφέρεται στην Ταυτότητα του περιοδικού μας, αυτό παραμένει προκλητικά και αμετανόητα στην μαρξιστική οπτική, οπτική που δεν χαρακτηρίζεται όμως από παγωμένες, ετοιματζίδικες και ευκολοχώνευτες συνταγές αλλά αντίθετα επιδιώκει η οπτική να διατηρεί το σθένος της με πολλαπλές αναζητήσεις και ερμηνείες και ταυτόχρονα στρέφεται ενάντια στην πνευματική κουλτούρα που εκπορεύεται από την άρχουσα τάξη, που εκτός από την υποτιθέμενη ανάγκη ικανοποίησης των πνευματικών αναγκών των μελών της σκοπεύει κυρίως στην ικανοποίηση των αναγκών του υπάρχοντος κοινωνικού συστήματος όπως είχε παρατηρήσει το 1903 η κόκκινη Ρόζα. Επιπλέον οι ιστορικές αναλύσεις κατέχουν περίοπτη θέση στο ρεπερτόριο του περιοδικού για πολλούς λόγους:

1. Ο Μαρκούζε είχε πει ότι «η θύμηση του παρελθόντος μπορεί να είναι η απαρχή επικίνδυνων διαισθητικών γνώσεων και η παγιωμένη κοινωνία δείχνει να φοβάται τα ανατρεπτικά περιεχόμενα της μνήμης» και αυτό το βλέπουμε με θετική ματιά. Η ιστορική διαδικασία εξελίσσεται ενάντια στην επίπλαστη ομαλότητα την οποία η άρχουσα τάξη θεωρεί ως αμετάβλητη και φυσιολογική και επιδιώκει τη διατήρησή της.

2. Το παρελθόν έχει τόσο σημασία ώστε πρέπει να γίνεται αντικείμενο διεκδίκησης και πρέπει να κατακτιέται, όπως ακριβώς βέβαια και το παρόν, όπως είχε πει ένας Βρετανός ιστορικός.

3. Στη γλώσσα της Βρετανίας του 19^{ου} αιώνα οι επιδιορθωτές ρούχων αποκαλούσαν «μνήμες» τις ζάρες στα μανίκια και στους αγκώνες ενός σακακιού γιατί αυτές οι πτυχές είχαν καταγράψει το σώμα όπου είχε κατοικήσει το ρούχο. Είχαν αποστηθίσει τις κινήσεις και την αμοιβαία σχέση του ανθρώπινου σώματος και του ρούχου. Από την άποψη όμως της χρηματικής συναλλαγής, παραδείγματος χάριν σε ένα ενεχυροδανειστήριο, μία ζάρα ή αλλιώς «μνήμη» έριχνε την αξία του εμπορεύματος. Το αντίθετο όμως συμβαίνει στο περιοδικό μας. Σε εμάς οι μνήμες δεν ρίχνουν την αξία του αλλά το ανατιμούν. Στα πιο πολλά συναφή άρθρα που δημοσιεύονται στις ΘΕΣΕΙΣ παντρεύεται η θεωρία με την ιστορία. Χωρίς την ιστορία η θεωρία καταλήγει να είναι μία κακή αφαίρεση και χωρίς τη θεωρία η κατανόηση της ιστορίας είναι καταδικασμένη στην αποτυχία ή, αλλιώς ειπωμένο, χωρίς ιστορία η θεωρία είναι κενή ενώ μια ιστορία χωρίς θεωρία είναι τυφλή. Και συνεχίζοντας, όπως λέει ένα γνωμικό στην αφρικανική Swahili όσο τα λιοντάρια δεν έχουνε τους δικούς τους ιστορικούς, η ιστορία πάντοτε θα δοξάζει τους κυνηγούς. Πόσο αντίθετα ακούγονται όλα αυτά με το

σεφερικό: «κι όλα αυτά είναι παλιές ιστορίες που δεν ενδιαφέρουν πια κανένα. Δέσαμε την καρδιά μας και μεγαλώσαμε». Έτσι λοιπόν εμείς στις ΘΕΣΕΙΣ μεγαλώνουμε συνεχίζοντας να διασχίζουμε το ποτάμι με το να αισθανόμαστε τις πέτρες πατώντας τες. Και το περιοδικό μας θα μπορούσε να πλησιάζει το τέλος του αν τυχόν παραμέναμε σιωπηλοί για όσα γίνονται, για όσα αξίζουν να ειπωθούν αλλά και για να ξανακοιταχθούν όπως λέει και ο τίτλος «Déjà vu ή το “ήδη ιδωμένο”» του Editorial του νέου τεύχους μας 167. Αλλά δεν έχουμε τέτοιο σκοπό και πρόθεση και διάθεση, όσο μας επιτρέπεται βέβαια και γι’ αυτό συνεχίζουμε.

Βασίλης Δρουκόπουλος

Μια πρώτη εκδοχή αυτού του κειμένου είχε παρουσιαστεί στην εκδήλωση «Για τα 40 χρόνια των ΘΕΣΕΩΝ» στις 21 Οκτωβρίου 2022.